

Młodzi idą na wybory – jak głosują i jak będą głosować?

Analiza wyborcza i wnioski z badań

**European Voting Foundation
Poznań 2025**

Wstęp i nota metodologiczna

Niniejsza publikacja przygotowana przez ekspertów European Voting Foundation w ramach inicjatywy EUVF Ośrodek Demokracji Bezpośredniej jest próbą syntetycznego uchwycenia głównych determinant procesu wyborczego w najmłodszej grupie wiekowej. W opracowaniu starano się odpowiedzieć nie tylko na pytania „jak jest?” oraz „dlaczego tak jest?” ale przede wszystkim przedstawić predykcje dotyczące przyszłych zachowań wyborczych najmłodszych

grup Polek i Polaków.

Kilka ostatnich elekcji w Polsce wykazało, że mit o „nieinteresującej się wyborami młodzieży” upadł. Młodzi Polacy i młode Polki coraz częściej biorą udział w święcie demokracji, jak przyjęto się określać proces wyborczy, a od pozyskania ich głosów może zależeć los danej partii lub kandydata.

W opracowaniu wykorzystano kilka metod badawczych i sięgnięto po kilka źródeł empirycznych. W toku przygotowywania raportu wykorzystano metodę *desk research* i własne badania zespołu, zarówno przygotowane na potrzeby niniejszej publikacji, jak i na potrzeby innych projektów - w tym badania ilościowe (realizowane metodą CATI) oraz jakościowe (zogniskowane wywiady grupowe).

Oddajemy w Państwa ręce publikację, która może posłużyć jako punkt wyjścia do dyskusji o tym, w którą stronę powinna zmierzać oferta polityczna dla najmłodszych wyborców i wyborczyń, co jest dla nich ważne i przede wszystkim - jak się z nimi komunikować.

Klaudia Klimek

Dyrektorka European Voting Foundation

O European Voting Foundation (EUVF)

Celem Fundacji jest wzmacnianie głosu Obywateli i Obywaterek. Działania organizacji skupiają się na edukacji obywatelskiej, zwiększaniu partycypacji Polek i Polaków w życiu społecznym, a także wzmacnianiu społeczeństwa obywatelskiego. Poprzez swoje inicjatywy EUVF jest zaangażowana w rozwijanie dialogu między społecznościami a samorządami, administracją i biznesem.

Zaangażowanie wyborcze młodych na tle innych grup wiekowych

„Młodzi nie głosują” - takie zdanie można było wielokrotnie usłyszeć od wielu lat wśród komentatorów i polityków. Jednak od dłuższego czasu obserwujemy trend, który temu przeczy. W wyborach prezydenckich 2025 roku w drugiej turze grupa wiekowa 18-29 lat odnotowała frekwencję 76,3%, przy frekwencji ogólnej 71,63%. Lepszą frekwencję zaobserwowano tylko w grupie wiekowej 50-59 lat - 78,6%.

Wyniki wyborcze wśród najmłodszych grup znacząco różnią się od wyników ogólnopolskich, choć z tym zastrzeżeniem, że w drugiej turze tylko nieznacznie. Według Ipsos w drugiej turze wyborów na urząd Prezydenta RP w 2025 roku, w grupie wiekowej 18-29 lat 53,2% wyborców poparło Karola Nawrockiego (ogólne poparcie tego kandydata wynosiło 50,89 %) a Rafała Trzaskowskiego 46,8% (przy ogólnym poparciu 49,11%).

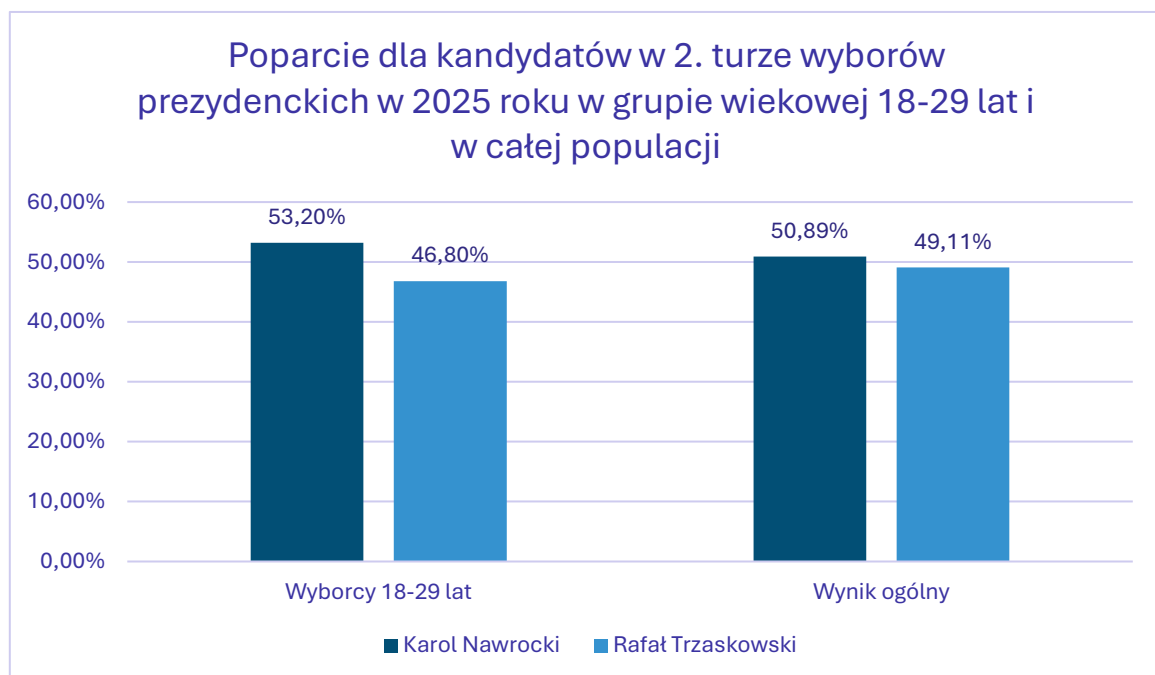

Tabela 1. Opracowanie własne na podstawie badania exit poll Ipsos oraz danych PKW.

Inaczej sprawa wyglądała jednak w pierwszej turze. Kohorta wiekowa 18-29 lat, według Ipsos, głosowała na: Sławomira Mentzena (34,9%), Adriana Zandberga (19,8%), Rafała Trzaskowskiego (12,7%) i Karola Nawrockiego (10,7%). Te wskazania odbiegają w znaczący sposób od całłościowych wyników. Ostatecznie zwycięzcą pierwszej tury został Rafał Trzaskowski (31,36%), drugi był Karol Nawrocki (29,54%), trzeci Sławomir Mentzen (14,81%), a Adrian Zandberg w ogólnym zestawieniu zajął dopiero szóstą lokatę zdobywając 4,86% poparcia.

Cztery najwyższe wyniki wyborcze kandydatów wśród wyborców w wieku 18-29 lat oraz ich ostateczne wyniki w 1. turze wyborów prezydenckich w 2025 roku

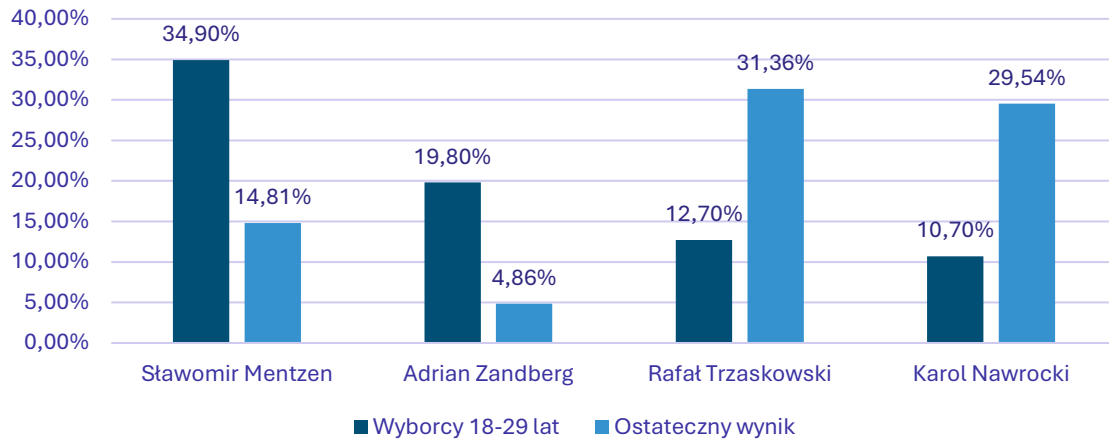

Tabela 2. Opracowanie własne na podstawie badania exit poll Ipsos oraz danych PKW.

*Przeptywy najmłodszego elektoratu między pierwszą turą, a drugą wskazują, że młode Polki i młodzi Polacy nie wierzą w coś takiego jak „zmarnowany głos” - mówi **Klaudia Klimek**, dyrektorka European Voting Foundation. - Mimo, że główni kandydaci młodych, czyli Sławomir Mentzen i Adrian Zandberg, nie mieli szans na drugą turę, młodzieży nie zniechęciło to do głosowania na nich. Jest to dobry prognostyk dla mniejszych partii przed nadchodzącymi wyborami parlamentarnymi, jeśli będą potrafiły skutecznie komunikować się z młodymi ludźmi.*

Również wyniki wyborów parlamentarnych wskazują, że młodzi ludzie zostali skutecznie zmotywowani do chodzenia na wybory. Wydaje się, że jest to trend, który będzie się utrzymywał. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 roku w grupie wiekowej 18-29 lat wyniosła 68,8% (Ipsos) przy frekwencji ogólnej 74,38% (rekordowej w polskich wyborach). Był to ogromny wzrost względem wcześniejszych wyników - w wyborach parlamentarnych w 2019 roku tylko 46,4% osób z tej grupy poszło na wybory (przy stosunkowo wysokiej jak na polskie warunki ogólnej frekwencji wynoszącej 61,74%).

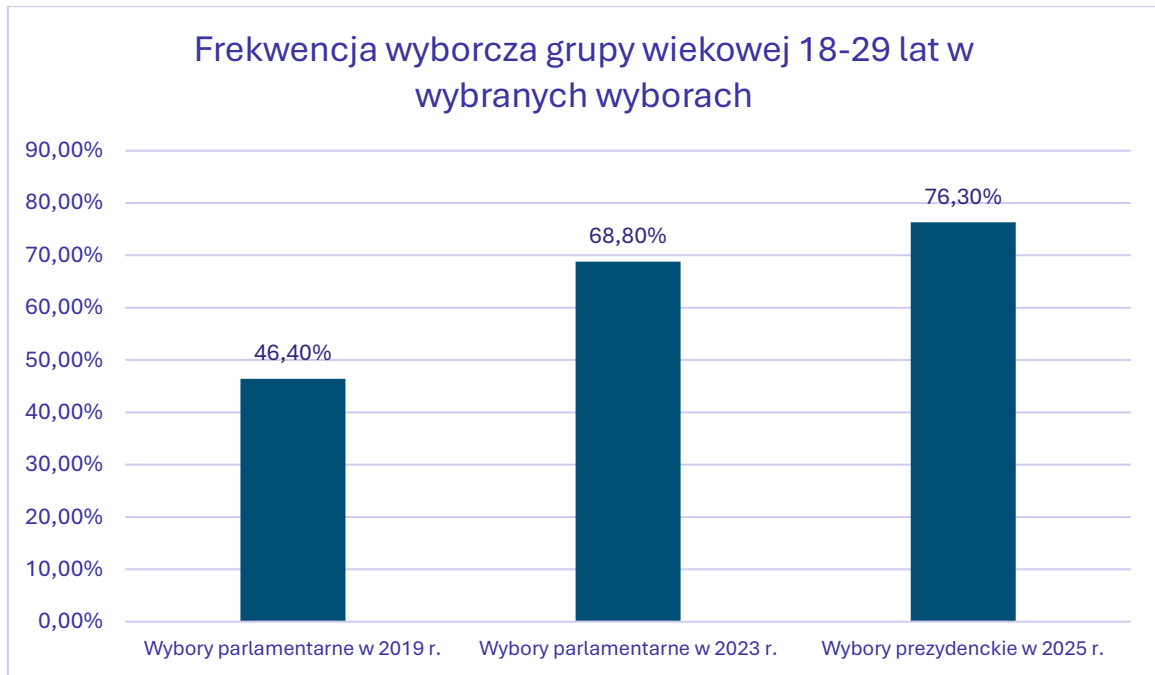

Tabela 3. Opracowanie własne na podstawie Ipsos.

Preferencje młodych Polaków i Polek zmieniły się w istotny sposób w porównaniu do wyborów parlamentarnych z 2023 roku. W 2023 roku kohorta wiekowa 18-29 lat głosowała następująco (Ipsos): Koalicja Obywatelska - 28,3%; Lewica - 17,7%; Konfederacja i Trzecia Droga zdobyły identyczne poparcie w tej grupie, wynoszące 16,9%. Prawo i Sprawiedliwość znalazło się na ostatnim miejscu wyścigu wyborczego i poparło je tylko przez 14,9% młodych.

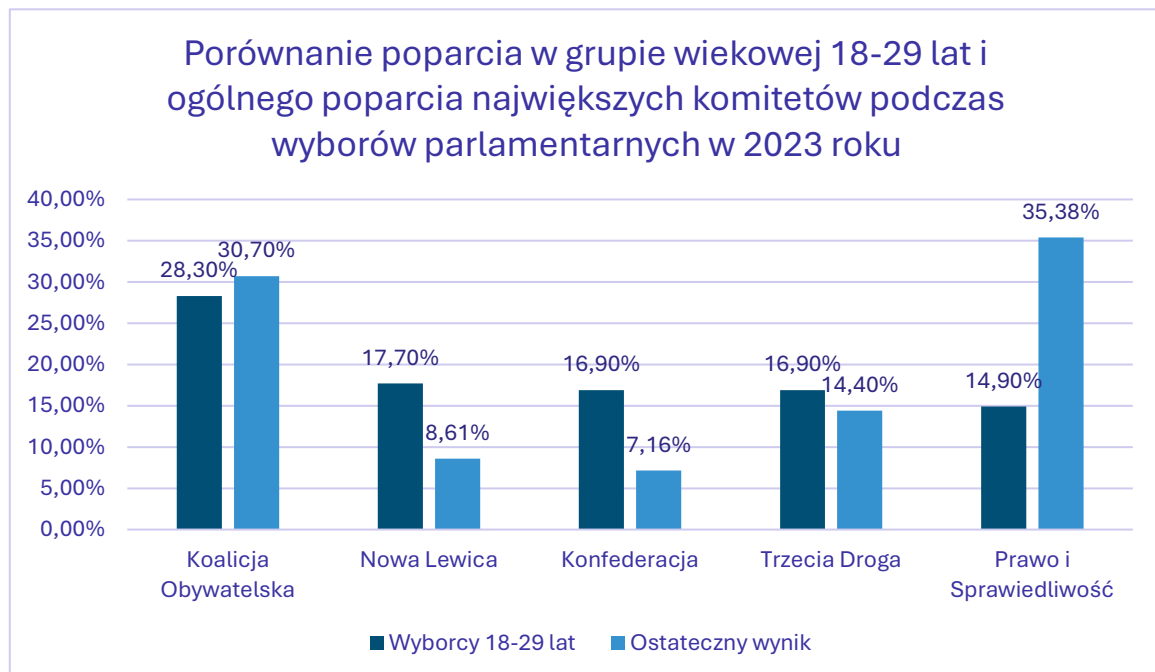

Tabela 4. Opracowanie własne na podstawie badania exit poll Ipsos oraz danych PKW.

Co jest ważne dla młodych wyborców?

Raport Fundacji im. Stefana Batorego opublikowany tuż przed pierwszą turą wyborów prezydenckich „Rozczarowani państwem, zadowoleni z życia. Prezydenckie wybory młodych Polek i Polaków” wskazywał, że „po półtora roku rządów nowej koalicji młodzi są w wyraźnej części rozczarowani efektywnością instytucji publicznych i nie mają większego zaufania do polityków”¹.

Młodzi Polacy i młode Polki w różnych badaniach wskazują liczne problemy, z którymi muszą się mierzyć. W zależności od zadanego pytania wyniki kształtują się różnie, jednak punktem wspólnym są przede wszystkim kwestie ekonomiczne. W badaniu zrealizowanym dla European Voting Foundation przez Centrum Badania Opinii Publicznej Viavox, 83% badanych w wieku 18-29 lat wskazało, że to właśnie kwestie wysokich kosztów życia są ich zmartwieniem, 73% wskazywało na niepewność związaną z mieszkalnictwem a 67% obawiało się migracji (jak pokazały późniejsze zogniskowane wywiady grupowe, imigranci są postrzegani jako problem dla systemu świadczeń społecznych, konkurencja na rynku pracy oraz zagrożenie dla bezpieczeństwa).

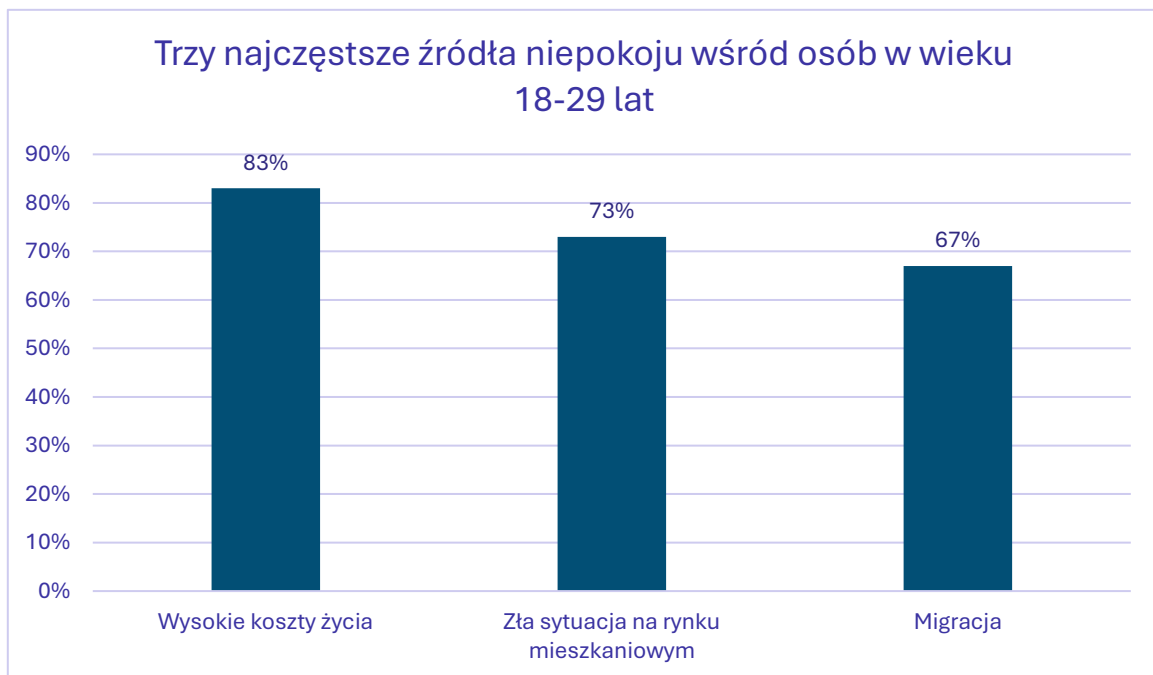

Tabela 5. Sondaż realizowany przez Centrum Badania Opinii Viavox dla European Voting Foundation w dniach 20.05-3.06.2025 metodą CATI, N=1005.

¹ K. Izdebski, F. Pazderski, P. Marczewski, *Rozczarowani państwem, zadowoleni z życia. Prezydenckie wybory młodych Polek i Polaków*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2025.

Młodzi wyborcy zauważają, że ważnym jest dla nich, aby głos młodych był słyszany w polityce (45%), jednocześnie duże i bardzo duże zainteresowanie formalną polityką deklaruje ok. 23% młodych wyborców. Choć liczba ta nie wydaje się duża, jest to podtrzymanie trendu, który rozpoczął się około 2019 roku. Według badań CBOS z 2019 roku, w grupie 18-24 lat duże i bardzo duże zainteresowanie polityką deklarowało 18% społeczeństwa.

Zogniskowane wywiady grupowe przeprowadzone z reprezentantami najmłodszej grupy wyborców (18-29 rok życia) przez badaczy European Voting Foundation po drugiej turze wyborów prezydenckich w 2025 roku pokazały ciekawe kierunki, które akcentują wyborcy. Poniżej znajdują się fragmenty rozmów z uczestnikami badania jakościowego, którzy dyskutowali na temat głównych problemów, z którymi stykają się aktualnie.

Kobieta 1, 21 lata, mieszkanka dużego miasta w centralnej Polsce, która przyjechała do niego na studia z mniejszej miejscowości w centralnej Polski, autoidentyfikacja polityczna: lewica. Wstępny test diagnostyczny określił jej wiedzę politologiczną na ocenę 7 w dziesięciostopniowej skali.

Nie potrafię zrozumieć, dlaczego do tej pory żaden rząd nie rozwiązał kwestii mieszkaniowej. Kiedy myślę o przyszłości, martwię się, że nie znajdę żadnego swojego kąta. Na razie pomagają mi jeszcze rodzice, więc stać mnie na wynajęcie pokoju, ale zaraz kończę studia i nie wiem (...) ile bym musiała pracować, żeby kupić coś swojego. Głosowałam na Zandberga i miałam nadzieję, że kwestie mieszkaniowe w drugiej turze podtapie Trzaskowski.

Mężczyzna 1, 27 lat, mieszkaniec dużego miasta w południowo-wschodniej Polsce, autoidentyfikacja polityczna: prawica. Wstępny test diagnostyczny określił jego wiedzę politologiczną na ocenę 8 w dziesięciostopniowej skali.

Dla mnie bardzo ważna jest ochrona polskiego rynku. Sam miałem JDG, jeszcze na studiach i widziałem jak dużym wyzwaniem (...) są zagraniczni wykonawcy czy producenci. Uważam, że jeśli nie zrobimy porządku na przykład z wpuszczaniem produktów na polski rynek, to będzie kiepsko. Tak jak było ze zbożem ukraińskim, które sprowadzaliśmy na potęgę i rząd zabijał rolnictwo. [cd. na następnej stronie]

[...] Teraz już nie prowadzę firmy, tylko pracuję u kogoś, więc nie mam na co dzień z tym styczności, ale widzę, że powinniśmy jednak mocno się zająć tymi zagranicznymi firmami, które wchodzą i (...) zabierają nam robotę, plus z imigrantami, bo to nie jest normalna sytuacja, gdzie jest problem z pracą, żeby rozdawać świadczenia i zasiłki na prawo i lewo, zwłaszcza Ukraińcom.

Kobieta 2, 24 lata, mieszkanka mniejszego miasta położonego w zachodniej Polsce, autoidentyfikacja polityczna: nieokreślona. Wstępny test diagnostyczny określił jej wiedzę politologiczną na ocenę 4 w dziesięciostopniowej skali.

Widzę po moich rodzicach i dziadkach, że jest mega problem z lekarzami. Mnie to jeszcze nie dotyczy, ale planujemy z partnerem dziecko, więc wtedy chciałabym, żeby lekarz mnie obejrzał, a nie żebym musiała czekać. Chciałabym, żeby ktoś coś z tym zrobił.

Na pytania badaczy czy widzą zagrożenie dla demokracji w dobrych wynikach głównych kandydatów prawicowych startujących w wyborach prezydenckich (Karol Nawrocki, Sławomir Mentzen i Grzegorz Braun), uczestnicy panelu byli podzieleni. Trzeba jednak pamiętać, że tego typu badania nie służą wskazywaniu wyników reprezentatywnych dla całej populacji, a raczej zaznaczeniu pewnych tendencji czy pogłębieniu wątków.

*Zarówno badania jakościowe, jak i ilościowe, na których bazowaliśmy, wskazują, że obawy ekonomiczne są jednym z głównych motywatorów młodych wyborców przy podejmowaniu przez nich decyzji wyborczej- mówi **Klaudia Klimek**. - Oczywiście młodzież nie opowiada się wyłącznie za jednym modelem rozwiązywania konkretnych problemów ekonomicznych. To właśnie dlatego tak szerokim poparciem cieszą się osoby czy ugrupowania prezentujące skrajnie odmienne sposoby rozwiązywania danych kwestii.*

Dlaczego prawica wygrywa wśród młodzieży?

Historycznie polska młodzież była prawicowa. Dopiero w 2021 roku większa część młodych wyborców zaczęła się określać jako lewicowa². Teraz można obserwować kolejne wychylenie „wahadła” - większa część młodych ludzi znów wybiera partie i kandydatów konserwatywnych.

Silna polaryzacja młodych i wysokie wyniki, wydawałoby się, skrajnych opcji, nie są na tle regionu jednak niczym zaskakującym. W tegorocznych wyborach do Bundestagu prawie połowa wyborców w wieku 18-24 lat, zagłosowała na Lewicę lub Alternatywę dla Niemiec (AfD).

W zogniskowanych wywiadach grupowych opcje prawicowe jawią się konserwatywnym uczestnikom panelu jako szansa na „wywrócenie stolika” - sloganu tego często używa zresztą Konfederacja.

Mężczyzna 2, 24 lata, mieszkaniec średniej wielkości miasta położonego na północy Polski, autoidentyfikacja polityczna: prawicowy. Wstępny test diagnostyczny określił jego wiedzę politologiczną na ocenę 6 w dziesięciostopniowej skali.

Jak dla mnie Mentzen jest szansą na wywrócenie stolika. Wkurza mnie to, że jak od wielkiego dzwonu włączę telewizor, to jest tam tylko tych dwóch [Donald Tusk i Jarosław Kaczyński - przyp. red.]. Uważam, że trzeba ich ustawić do pionu.

Mężczyzna 3, 26 lata, mieszkaniec średniej wielkości miasta położonego na zachodzie Polski, autoidentyfikacja polityczna: prawicowy. Wstępny test diagnostyczny określił jego wiedzę politologiczną na ocenę 6 w dziesięciostopniowej skali.

² Dlaczego młodzież staje się coraz bardziej lewicowa?, „rp.pl”, 18.03.2021, online: <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art221981-dlaczego-mlodziez-staje-sie-coraz-bardziej-lewicowa>.

Duopol to najgorsze co spotkało nasz kraj. Niby Hołownia próbował go rozbić, ale wszyscy widzą, jak to się skończyło. Zresztą za bardzo się przyssał do Tuska. Kukiz to samo, tylko na końcu poszedł z PiSem.

Prawica wygrywa wśród młodzieży z kilku powodów. Duże znaczenie ma tu subiektywne postrzeganie warstwy aksjologicznej, czy też będąc bardziej precyzyjnym, ideologicznego charakteru państwa. Na to, że Polska jest za bardzo konserwatywna i przywiązana do tradycyjnych wartości wskazuje 39% kobiet w przedziale 18-29 lat i tylko 27% mężczyzn. Młodzi mężczyźni uważają natomiast, że Polska jest państwem zbyt postępowym i zrywającym z tradycyjnymi wartościami. Tę opinię podziela 41% mężczyzn i 17% kobiet. Prawicowe partie i kandydaci jawią się wyborcom jako szansa na odwrócenie tych trendów czy zmian społecznych.

Tabela 6. Sondaż realizowany przez Centrum Badania Opinii Viavox dla European Voting Foundation w dniach 20.05-3.06.2025 metodą CATI, N=1005

Jak młodzi będą głosować w najbliższych wyborach parlamentarnych?

Na pytanie w badaniu ilościowym realizowanym dla European Voting Foundation, o to komu młodzi ludzie udzielą poparcia, jeśli wybory odbyłyby się w najbliższą niedzielę, zanotowano istotnie różne wyniki od sondażu realizowanego na pełnej grupie reprezentatywnej wyborców. Zaczniemy więc od ogólnych sondaży.

Według sondażu z końca maja 2025 roku przeprowadzonego przez Opinię24 dla RMF FM, wyniki wyborów wyglądałyby następująco: Koalicja Obywatelska - 31%; Prawo i Sprawiedliwość - 27%; Konfederacja - 16%; Nowa Lewica - 6%; Razem - 5%; Trzecia Droga - 4%; inna partia - 2,5%, nie wiem - 8%.

Badanie realizowane dla EUVF potwierdziło trend, który można było zaobserwować podczas wyborów prezydenckich - najwięcej młodych w przedziale wiekowym 18-29 lat, spośród partii posiadających dziś koło lub klub poselski, poparłoby Konfederację (38%). Na drugim miejscu znalazła się Partia Razem (18%).

Pytanie o motywacje poparcia dla Konfederacji lub Partii Razem zadano uczestnikom zogniskowanego badania grupowego przeprowadzonego przez EUVF. Niektóre odpowiedzi zostały uwzględnione poniżej, jednak podobnie jak wcześniej cytowane fragmenty wywiadu grupowego, również te powinny być rozpatrywane w kategorii zasygnalizowania pewnych tendencji, które oczywiście mogą, ale nie muszą być zjawiskiem rozpowszechnionym w danej zbiorowości.

Kobieta 1, 21 lata, mieszkanka dużego miasta w centralnej Polsce, która przyjechała do niego na studia z mniejszej miejscowości w centralnej Polski, autoidentyfikacja polityczna: lewica. Wstępny test diagnostyczny określił jej wiedzę politologiczną na ocenę 7 w dziesięciostopniowej skali.

Nie wierzę, że dzisiejszy rząd w czymkolwiek pomoże młodym. Mieli na to kupę czasu, a zajmowali się rozliczaniem PiSu. I to też tak średnio skutecznie... Razem nie jest w rządzie a chciałabym, żeby się tam znaleźli (...) i zrobili coś dobrego. Na pewno nie zagłosuję na ludzi, którzy są w dzisiejszym rządzie i nie potrafią niczego doprowadzić do końca.

Mężczyzna 4, 25 lat, mieszkaniec mniejszego miasta na południu Polski, do którego wrócił po ukończeniu studiów, autoidentyfikacja polityczna: lewica. Wstępny test diagnostyczny określił jej wiedzę politologiczną na ocenę 7 w dziesięciostopniowej skali.

Dla mnie kwestie światopoglądowe (...) są bardzo ważne. Nie wyobrażam sobie, żeby Polska była rządzona przez ludzi, którzy wspierają Kościół, są przeciwko kobietom i LGBT. (...) U mnie w mieście nie ma raczej problemu z mieszkaniem, ale w Warszawie, gdzie studiowałem, sam odczułem jak poważny jest kryzys mieszkaniowy. Uważam, że (...) to się musi zmienić.

Kobieta 3, 27 lat, mieszkanka dużego miasta na wschodzie Polski, autoidentyfikacja polityczna: prawica. Wstępny test diagnostyczny określił jej wiedzę politologiczną na ocenę 6 w dziesięciostopniowej skali.

Mam wrażenie, że ludzie w Warszawie w ogóle nie widzą problemów, które mamy my. Nie obchodzi mnie (...) tęczowe marsze albo inne tego typu bzdury. U mnie realnym problemem jest brak pracy albo niskie wynagrodzenia. Już mnie naprawdę zmęczyło to ciągłe przekrzykiwanie się PO i PiSu.

Wnioski i rekomendacje

Tak jak głosy młodych i kobiet wyniosły do władzy w 2023 roku Koalicję Obywatelską i jej sojuszników, tak te same głosy pogrążyły Rafała Trzaskowskiego w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2025 roku. Oznacza to, że zbliżające się wybory parlamentarne również w dużej części będą zależały od poparcia ludzi młodych.

Najważniejsze wnioski z analizy *desk research* oraz ilościowych i jakościowych badań własnych:

- Najwięcej młodych wyborców w przedziale wiekowym 18-29 lat popartoby Konfederację (38%) i Partię Razem (18%).

- Poczucie bycia opuszczonym przez państwo dominuje wśród młodych i przekłada się wprost na poparcie dla partii wyraźnie lewicowych (Razem) lub wyraźnie prawicowych (Konfederacja).
- Wysoki poziom wiedzy politologicznej i świadomości o mechanizmach funkcjonowania państwa, nie wyklucza popierania opcji skrajnie prawicowych.
- Kwestie ekonomiczne są głównym zmartwieniem młodych ludzi, którzy wchodzić dopiero w dorosłość i na „rynek wyborczy”. Zmartwienie to ma jednak różne odstonki - młodzież obawia się o swoje warunki mieszkaniowe, wypłaty czy rosnące koszty życia.
- Młodym Polakom przeszkadza zerwanie z tradycyjnymi wartościami i zbyt duża postępowość Polski (41%), natomiast zdanie przeciwne, że Polska jest zbyt tradycyjna i zbyt przywiązana do konserwatywnych wartości podziela 39% młodych kobiet.
- Męski elektorat uważający Polskę za zbyt progresywną w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2025 roku w dużej części zagłosował na Sławomira Mentzena oraz Grzegorza Brauna, głosy kobiet uważających Polskę za zbyt konserwatywną rozbiły się głównie między Adriana Zandberga, Rafała Trzaskowskiego i Magdalenę Biejat.
- Według badań młodzi wyborcy mają wrażenie, że politycy częściej zauważają problemy starszych kohort wiekowych niż ich, szczególnie seniorów. W związku z tym politycy zwracający się wprost do młodych, którzy zauważają ich problemy, mają większą szansę na pozyskanie ich głosu.
- Jeśli koalicja rządząca nie przygotuje oferty programowej realnie odpowiadającej na potrzeby kohorty wiekowej 18-29 lat, scenariusz w którym Konfederacja zdobywa około 15% głosów wydaje się być realny, bowiem to właśnie młodzi mogą być siłą napędową tego wzrostu popularności partii.
- Kohorta wiekowa 18-29 lat jest siłą napędową Konfederacji i Sławomira Mentzena, lecz starsza grupa, między 30. a 40. rokiem życia to kluczowy elektorat Grzegorza Brauna.
- Mimo, że duże zainteresowanie polityką deklaruje stosunkowo niewielki odsetek młodych ludzi, nie zniechęca ich to do brania udziału w wyborach. Oznacza to, że partie mają do zagospodarowania sporą część najmłodszych wyborców. Jest to o tyle trudne, że muszą wykorzystać przede wszystkim formy komunikacji, w których ta kohorta wiekowa jest natywna. Media tradycyjne i przekaz partyjny tam uwzględniony, nie jest wystarczający by pozyskać młodzież.

**POZOSTAŃMY
W KONTAKCIE!**

[WWW](#)

[FACEBOOK](#)

[LINKEDIN](#)

[INSTAGRAM](#)

[TIK TOK](#)

TEL. 510 061 965

EUROPEAN VOTING FOUNDATION

EUVF

**UL. STAROŁĘCKA 42
61-361 POZNAŃ
KRS: 0001116676
NIP: 7822942648
REGON: 52916774000000**